

Publieksreactie Groningen Seaports nieuwbouw kerncentrales

Op 22 november 2024 heeft het Ministerie van Klimaat en Groene Groei (KGG) bekendgemaakt dat behalve binnen de vier gebieden Sloegebied, Terneuzen, Maasvlakte I en Maasvlakte II, ook wordt onderzocht of er binnen de Eemshaven locaties zijn die als kansrijk aangemerkt kunnen worden voor de bouw van twee kerncentrales. De Eemshaven lijkt te voldoen aan de (zuiver inhoudelijke) eisen voor de vestiging van kerncentrales en dit betekent dat het kabinet formeel moet kijken of er ook binnen de Eemshaven locaties zijn die als kansrijk aangemerkt kunnen worden voor de bouw van twee kerncentrales.

In de eerste fase van de ruimtelijke procedure, het opstellen van de concept-NRD, is het ministerie in overleg gegaan met betrokken partijen waaronder ook Groningen Seaports, om te onderzoeken of er in de Eemshaven locaties zijn die, alleen vanuit de inhoudelijke eisen gezien, mogelijk geschikt zijn, of zijn te maken, voor de bouw van twee kerncentrales.

De uiteindelijke voorkeursbeslissing over de definitieve locatie voor de nieuwbouw van kerncentrales is een politieke afweging. Wij achten een zorgvuldige en integrale afweging van deze keuze echter van groot belang, waarbij het belang van het behoud van de huidige industriële en logistieke functies van de Eemshaven, de impact van een kerncentrale op bestaande en toekomstige activiteiten en het energiesysteem, en de noodzaak om rekening te houden met de zorgen en wensen van de lokale gemeenschap en overheden centraal staan.

Gelet op onze belangen als beheerder van de Eemshaven en de verantwoordelijkheid die wij voelen voor de invloed van activiteiten op de directe omgeving, maken wij gebruik van de mogelijkheid om een reactie in te dienen bij de terinzagelegging van het concept-NRD, dit mede vooruitlopend op de nog op te stellen Integrale Effecten Analyse (IEA).

Over Groningen Seaports

Groningen Seaports is de havenbeheerder en -ontwikkelaar van de Eemshaven en de haven van Delfzijl en is verantwoordelijk voor de exploitatie, ontwikkeling en duurzame groei van deze havens en de bijbehorende industrieterreinen. Groningen Seaports faciliteert bedrijven met hoogwaardige infrastructuur en diensten, en zet zich in voor innovatie en duurzaamheid in de regio. De havens spelen een cruciale rol in de regionale en nationale economie, met een sterke focus op de energie, chemie, en circulaire economie.

De Eemshaven is daarbij een belangrijke pijler in het Nederlandse en Europese energiesysteem. De haven heeft zich ontwikkeld tot een strategische locatie voor grootschalige energieopwekking, offshore-windenergie, datacenters en logistieke activiteiten, en zal gaan fungeren als belangrijk knooppunt voor waterstofproductie, de import van waterstof en export van CO₂.

Cruciale aspecten voor een zorgvuldig en integrale afweging

Gezien de strategische positie van de Eemshaven als energiehaven wil Groningen Seaports een aantal belangrijke elementen onder de aandacht brengen die wij van belang achten voor een zorgvuldige afweging van deze locatie.

1. Inpassing in het energiesysteem en betrouwbare en betaalbare energievoorziening

- De Eemshaven speelt een cruciale rol in de energievoorziening van Nederland en Europa. Met drie energiecentrales, offshore en onshore wind en de aanlanding van stroomkabels in de Eemshaven, komt ongeveer een derde van alle in Nederland geproduceerde elektriciteit vanuit de Eemshaven (8000 MW opgesteld vermogen). Een verdere groei van de Eemshaven als Energy port is voorzien, zowel door de groei van offshore-wind, als de ontwikkeling van waterstofproductie en -import.
- Deze groei wordt onder meer voorzien gezien het feit dat het kabinet in *Nij Begun*, de kabinetsreactie op het rapport van de Parlementaire enquête aardgaswinning Groningen, de maatregel benoemt dat tenminste 33 procent van de nog aan te leggen capaciteit voor wind op zee zal aanlanden in de provincie Groningen. Dit betreft 33 procent van de nog aan te leggen capaciteit van de ca. 70GW in 2050. Deze ca. 23GW zal deels aanlanden in de vorm elektronen en deels in de vorm van moleculen uit offshore waterstofproductie.
- Naast lokale afname door het industrieel cluster en plannen om deze stroom om te zetten in groene waterstof door middel van elektrolyse, heeft het industriecluster tevens een belangrijke rol in de levering aan het landelijke hoogspanningsnet. Een groot deel van de huidige en toekomstige elektriciteitsproductie zal middels het landelijke hoogspanningsnet worden gedistribueerd.
- Er dient daarom zorgvuldig te worden gekeken naar de inpassing van een kerncentrale in het lokale en nationale energiesysteem. Enkele aandachtspunten daarbij zijn:
 - o Een betrouwbare en betaalbare energievoorziening is van essentieel belang voor het investeringsklimaat in de Eemshaven en de bredere regio. Veel industriële bedrijven die zich hier willen vestigen of uitbreiden, hebben behoefte aan betrouwbare energie tegen concurrerende tarieven. De mogelijke komst van een kerncentrale kan invloed hebben op het lokale en nationale energiesysteem, zowel qua capaciteit als prijsvorming. Het is daarom van belang te onderzoeken of en hoe een kerncentrale bijdraagt aan de energievoorziening voor de industrie in de regio en hoe dit zich verhoudt tot andere energiebronnen, zoals offshore wind, waterstof en bestaande gascentrales.
 - o Er dient zorgvuldig te worden gekeken naar de balans tussen vraag en aanbod op het elektriciteitsnet en mogelijke gevolgen voor de ontwikkeling van energie-infrastructuur. Een kerncentrale zou een constante en grote stroomproductie toevoegen aan een netwerk dat juist steeds flexibeler moet worden om pieken en dalen in duurzame energieproductie op te vangen. Daarnaast zou een kerncentrale in de Eemshaven de elektriciteitsproductie verder concentreren in een regio die al significant bijdraagt aan de Nederlandse elektriciteitsvoorziening en waar een groeiende aanlanding van windenergie is voorzien, terwijl de afname ook in andere delen van het land plaatsvindt. Dit kan leiden tot congestieproblemen op het elektriciteitsnet en mogelijk suboptimale benutting van de infrastructuur in de regio.
 - o Hoewel de robuustheid van het energiesysteem met meer aanbodopties zoals kernenergie groter wordt, kan de ondersteuning van het stroomnet bijvoorbeeld ook van biomassacentrales komen waarbij de CO₂ wordt afgevangen en opgeslagen. Naast flexibel en regelbaar vermogen produceren deze centrales negatieve CO₂-emissies. In de Eemshaven heeft RWE reeds concrete plannen voor BECCUS (Bio-Energy Carbon Capture Utilisation & Storage) vanaf 2030.

2. (Ruimtelijke) impact op bestaande en toekomstige ontwikkelingen

- De Eemshaven is een dynamisch industriegebied met meerdere strategische energie- en industriële ontwikkelingen, waaronder offshore wind en de productie van waterstof. De vestiging van een kerncentrale zou aanzienlijke ruimtelijke impact hebben en beperkingen opleggen op de vestigingsmogelijkheden en uitbreidingsplannen van bestaande en toekomstige bedrijven. Een zorgvuldige afweging van de ruimtelijke impact en mogelijke interactie en concurrentie met andere economische activiteiten is noodzakelijk.
- Naast de eerdergenoemde energie-infrastructuur, betreft dit met name strategische kavels voor nieuwe initiatieven. De ruimte in de Eemshaven is zeer schaars, op de nog uitteefbare grote kavels liggen reeds offertes of deze zijn in optie uitgegeven. De komst van een kerncentrale leidt tot concurrentie om strategische kavels en industriële infrastructuur, wat de ontwikkeling van innovatieve en duurzame industrieën in de regio kan belemmeren die tevens een belangrijke bijdrage leveren aan nationale opgaven om de industrie te verduurzamen en het ontwikkelen van een waterstofmarkt:
 - o Puur kijkend naar de inhoudelijke eisen, is de locatie waar Equinor een blauwe waterstoffabriek wil realiseren nu als redelijkerwijs te beschouwen alternatief aangemerkt. Dit project speelt een cruciale rol in de energietransitie en draagt bij aan de reductie van CO₂-uitstoot in de industrie.
 - o Gezien de marktontwikkelingen waarin de geraamde productiekosten van groene waterstof de laatste jaren is toegenomen en de komende 15 jaar een factor 5 tot 6 hoger liggen dan die van grijze en blauwe waterstof (PBL, februari 2025), is blauwe waterstof als tussenstap nog crucialer geworden. Ook het kabinet onderschrijft de rol van koolstofarme waterstof voor een snellere verduurzaming tijdens de transitie naar hernieuwbare waterstof.
 - o Waar de bouw van een kerncentrale 10-15 jaar in beslag neemt is de blauwe waterstoffabriek van Equinor naar verwachting vanaf 2029 operationeel. Koolstofarme waterstof kan daarmee bijdragen aan een snellere en betaalbare verduurzaming van de industrie en elektriciteitssector.

3. Koelwater en Natura-2000

- De aanwezigheid van voldoende koelwater is een belangrijke factor bij de locatiekeuze voor een kerncentrale. De Eemshaven ligt direct aan Werelderfgoed Waddenzee, een kwetsbaar Natura 2000-gebied. Het gebruik van grote hoeveelheden koelwater voor een kerncentrale zou ecologische effecten kunnen hebben, zoals thermische vervuiling en veranderingen in de waterkwaliteit. Deze ecologische effecten moeten zorgvuldig worden onderzocht.
- Bovendien zijn er al verschillende bestaande en geplande industriële gebruikers van koelwater in de Eemshaven, zoals energiecentrales en datacenters. Het is daarom essentieel om naast de mogelijke effecten op het milieu ook de economische impact in relatie tot de beschikbaarheid van koelwatercapaciteit zorgvuldig te onderzoeken.

4. Omgevingsveiligheid

- De veiligheid van omwonenden en bestaande en toekomstige bedrijven in de regio is een belangrijke zorg. De Eemshaven is een industriële omgeving met een mix van energieopwekking, logistiek en industriële productie. Veiligheidsaspecten zijn een belangrijk aandachtspunt bij de vestiging van nieuwe grootschalige energieprojecten. Hoewel moderne kerncentrales zeer veilig worden ontworpen, blijft er altijd een risico op incidenten of storingen.

De nabijheid van andere industrieën, logistieke activiteiten en de kwetsbare Waddenzee vragen om een zorgvuldige risicoanalyse. Eventuele effecten op bestaande en toekomstige activiteiten, zoals waterstofproductie en -import, CO₂-export en Defensie, moeten zorgvuldig worden onderzocht.

5. Maatschappelijk draagvlak

- Groningen Seaports onderstreept het belang van een transparant proces waarin de zorgen en wensen van de lokale gemeenschap en overheden serieus worden meegenomen. Zowel de provincie Groningen als de gemeente Het Hogeland hebben aangegeven geen kerncentrale in de Eemshaven te willen. Daarnaast spelen in de regio meerdere complexe vraagstukken over de impact van grootschalige energie-infrastructuur. Het is daarom van belang om vroegtijdig in dialoog te gaan met belanghebbenden, zoals omwonenden, bedrijven en natuurorganisaties. Transparantie, een goede informatievoorziening en participatie zijn essentieel om tot een zorgvuldige afweging te komen die recht doet aan de belangen van alle stakeholders.

Groningen Seaports onderstreept het belang van een zorgvuldige en integrale afweging bij het nemen van een voorkeursbeslissing over de definitieve locatie voor de realisatie van de kerncentrales. Daarom verzoeken wij bovengenoemde aspecten nadrukkelijk mee te nemen in de verdere procedure.